

การอำนวยการยุทธร่วมของศูนย์บัญชาการทางทหาร
ในภาวะสงคราม
Joint Combat Management of Military Command
Center in War

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก ธนบดี กรดจำรูญ

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กองการจัด สำนักนโยบายและแผน กรมยุทธการทหาร

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2560

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก ธนบดี กรดจำรูญ

เรื่อง การอำนวยการยุทธวิธีร่วมของศูนย์บัญชาการทางทหารในภาวะสงคราม

วันที่ ..... กันยายน 2560 จำนวนคำ : 5,354 จำนวนหน้า : 16

คำสำคัญ ศูนย์บัญชาการทางทหาร , การอำนวยการยุทธวิธีร่วม

ชั้นความลับ

การวิจัยเรื่อง การอำนวยการยุทธวิธีร่วมของศูนย์บัญชาการทางทหาร (ศบท.) Military Command Center ในภาวะสงครามมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบการอำนวยการยุทธวิธีร่วมและเปรียบเทียบการวางแผนของ ศบท. กับ กองทัพสหรัฐ เมื่อประเทศเข้าสู่ภาวะไม่ปกติและสงคราม รวมทั้งศึกษาความเหมาะสมของโครงสร้างการจัด ศบท. ตลอดจนความพร้อมของกำลังพลซึ่งบรรจุในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในปรับปรุงแก้ไขและการบูรณาการระบบการควบคุมบังคับบัญชาของกองทัพไทยให้มีความเป็นเอกภาพ สามารถอำนวยการยุทธวิธีได้ ภายหลังจากการจัดตั้ง ศบท. ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 ศบท. จะสามารถอำนวยการยุทธวิธีได้จริงหรือไม่ เพราะในห้วงที่ผ่านมา กองบัญชาการกองทัพไทยดำเนินการจัดการฝึกประจำปีของเหล่าทัพ เพื่อเป็นการฝึกทบทวนแผนป้องกันประเทศ ตลอดจนฝึกบุคลากรของ ศบท. อำนวยการยุทธวิธีและวางแผน ผ่านคณะผู้บัญชาการทหาร (ฝึก) เท่านั้น อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาในเรื่องการบรรจุกำลังพลซึ่งปฏิบัติหน้าที่จากสายงานปกติโดยจัดจากกรมเสนาธิการร่วม (สธร.) มาบรรจุปฏิบัติงานใน ศบท. เนื่องจากกำลังพลไม่เพียงพอส่งผลให้สายงานปกติขาดบุคลากรปฏิบัติงานจากการวิจัยพบว่า ระบบการอำนวยการยุทธวิธีร่วมของศูนย์บัญชาการทางทหารได้นำหลักนิยามการวางแผนร่วมของกองทัพบกสหรัฐ US Army มาประยุกต์ใช้เนื่องจากมีความใกล้เคียงกัน สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับกองทัพไทยได้ เห็นได้จากการฝึกกรม/ผสม คอบร้าโกลด์ ทั้งนี้การวางแผนของ ศบท. กับเหล่าทัพมีความคล้ายกัน จึงไม่มีปัญหาในการวางแผน และสามารถอำนวยการปฏิบัติการทางทหารร่วมกันได้พร้อมฝึกทักษะให้มีความชำนาญในการใช้เครื่องมือในการติดตามสถานการณ์ และแลกเปลี่ยนข่าวสารที่มีอยู่ และมีนโยบายงดการบรรจุกำลังพลในสายงานปกติมาบรรจุใน ศบท. ทั้งนี้ เพื่อแก้ปัญหาคาดแคลนบุคลากรปฏิบัติงาน

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่องการอำนวยความสะดวกร่วมของศูนย์บัญชาการทางทหารในภาวะสงคราม ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยที่ปฏิบัติงานจริงในปัจจุบัน ซึ่งรับผิดชอบภารกิจในสนาม และส่วนปกติ ได้แก่ ศูนย์บัญชาการทางทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ และศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ ผลจากการวิจัยทำให้ผู้วิจัยได้ทราบโครงสร้างการจัด กระบวนการวางแผนร่วม การคิดร่วม และการอำนวยความสะดวกร่วมของศูนย์บัญชาการทางทหาร สามารถตอบโจทย์ได้ว่า ศูนย์บัญชาการทางทหารสามารถอำนวยความสะดวกร่วมเมื่อเข้าสู่ภาวะสงครามได้จริง เนื่องจากมีความพร้อมในด้านบุคลากร เครื่องมืออำนวยความสะดวกที่มีความเหมาะสม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รับความกรุณาและการอนุเคราะห์จากคณาจารย์และผู้บังคับบัญชาชี้แนะแนวทางการเขียนอันเป็นประโยชน์ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงและเป็นแนวทางในการพัฒนาศูนย์บัญชาการทางทหารให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ขอขอบคุณ พันเอก ชนะชัย พลเตชา อาจารย์ที่ปรึกษาเอกสารวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำแนวทางในการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคล และตรวจสอบต้นฉบับอย่างละเอียดจนทำให้งานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ พันเอก จักรพงษ์ จันทรพิชญ์เพ็ง ผู้อำนวยการกองยุทธการ สำนักปฏิบัติการ กรมยุทธการทหาร ที่กรุณาให้คำแนะนำ และกรุณาอนุเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบคุณ พลโท ศักดา แสงสนิท ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเท็จจริงของระบบเครือข่ายศูนย์บัญชาการทางทหารในการวางแผน อีกทั้งเสนอแนวความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ความดีอันเกิดจากผลงานการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับผู้ที่มีส่วนร่วมในงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นทุกท่านด้วยความเคารพ

ลับ

การอำนวยการยุทธร่วมของศูนย์บัญชาการทางทหารในภาวะสงคราม

นับตั้งแต่นี้ต่อไป จะไม่มีการยุทธใดอีกแล้วที่กำลังเพียงเหล่าทัพเดียวเข้าทำการรบแล้วจะประสบชัยชนะได้ตามลำพังในการสงคราม ครั้งต่อไปทุกสมรภูมิต้องผสมผสานกำลังของทุกเหล่าทัพเข้าทำการยุทธในลักษณะที่มีการวางแผน อำนวยการบัญชาการรบร่วมโดยสนธิคุณลักษณะ และขีดความสามารถสูงสุดของทุกเหล่าทัพพร้อมกันเพื่อเอาชนะข้าศึก¹

จากเหตุผลดังกล่าวจึงมีการแปรสภาพกองบัญชาการทหารสูงสุด (Supreme Command Headquarter) เป็น กองบัญชาการกองทัพไทย² ตาม พ.ร.บ.จัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 และ มาตรา 39 ให้มีการจัดตั้งศูนย์บัญชาการทางทหาร² (ศบท.) ขึ้น โดยเป็นหน่วยบัญชาการรวม (Unified Command) ในการติดตามสถานการณ์ อำนวยการ และสั่งการต่อศูนย์ปฏิบัติการเหล่าทัพ และกองกำลังเฉพาะกิจร่วม ตั้งแต่ยามปกติถึงภาวะสงคราม ตามแผนป้องกันประเทศ³ ทั้งนี้ บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของศูนย์บัญชาการทางทหารในการอำนวยการยุทธ จะเริ่มปฏิบัติตั้งแต่ยามปกติ ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลร่วม (CCISS : Command and Control Intelligence Staff Support) โดยติดตามสถานการณ์ที่ส่งมาจากศูนย์ปฏิบัติการเหล่าทัพ (ศปก.เหล่าทัพ) ผ่านเครื่องมือของ ศบท. ได้แก่ ระบบ C⁴ ระบบการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางทหาร (MTF : Message text Format) และระบบภาพสถานการณ์ร่วม (COP : Common Operation Picture) เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาและฝ่ายเสนาธิการร่วม (ฝสธร.) ได้ทราบข้อมูล เพื่อใช้ในการวางแผน และพร้อมสั่งการปฏิบัติตามวงรอบการบังคับบัญชา (Cycle of Command) ของศูนย์บัญชาการทางทหารซึ่งจะสอดคล้องกับแผนป้องกันประเทศในขั้นปกติ จนมีการพัฒนาสถานการณ์ไปสู่ขั้นป้องกันประเทศ ซึ่งเป็นการอำนวยการอย่างเต็มรูปแบบ

จากการปฏิบัติงานของ ศบท. ในห้วงที่ผ่านมา ยังไม่มีสถานการณ์ที่ศูนย์บัญชาการทางทหารมีการอำนวยการยุทธจริง ต่อ ศูนย์ปฏิบัติการเหล่าทัพ (ศปก.เหล่าทัพ) และ กองกำลังเฉพาะกิจร่วม (กกล.ฉก.ร่วม) เนื่องจากระดับความรุนแรงของภัยคุกคามยังไม่มี การใช้กำลังขนาดใหญ่ให้ ศบท. อำนวยการยุทธ อย่างไรก็ตามกองบัญชาการกองทัพไทยได้มีการจัดการฝึกการอำนวยการยุทธจากการฝึกกรม (กฝร.) กองทัพไทย ประจำปี โดยมีผู้เข้ารับการฝึกจากหน่วยต่างๆ ของเหล่าทัพในการวางแผนของของ ฝ่ายเสนาธิการ กกล.ฉก.ร่วม กกล.ทบ.และส่วนที่เข้ารับการฝึกภาคสนาม FTX : Field Training Exercise

ลับ

ลับ

2

ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจต่อการอำนวยความสะดวกร่วมของศูนย์บัญชาการทางทหาร การวางแผนว่ามีประสิทธิภาพ และโครงสร้างการจัดมีความเหมาะสมหรือไม่

โครงสร้างการจัดและสายการบังคับบัญชา

การอำนวยความสะดวกร่วมของ ศบท. มีปัจจัยสำคัญที่ไม่ควรมองข้ามซึ่งได้แก่ มีโครงสร้างการจัดที่มีความเหมาะสมต่อการปฏิบัติการกิจ และควรพิจารณาถึงสายการบังคับบัญชา ตั้งแต่ในยามปกติและเมื่อเข้าสู่ภาวะสงครามว่าเป็นเช่นไร อย่างไรก็ตามก็ตีความหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการอำนวยความสะดวก เพราะเป็นเครื่องยืนยันว่าการปฏิบัติการทางทหารของเหล่าทัพภายใต้คณะผู้บังคับบัญชาเป็นไปด้วยความถูกต้องเหมาะสม

สายการบังคับบัญชายามปกติ

อำนวยความสะดวก ประสานงาน และการกำกับดูแล ของกองบัญชาการกองทัพไทยตั้งแต่ยามปกติ จะดำเนินการอำนวยความสะดวกปฏิบัติต่อหน่วยรองตามพันธกิจป้องกันประเทศตามยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมสั่งการในเรื่องของการเตรียมกำลังและใช้กำลังผ่านมาที่กองบัญชาการกองทัพไทยต่อกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ คณะผู้บัญชาการทหาร มีหน้าที่เสนอแนะและเป็นที่ปรึกษา ทั้งนี้ในยามปกติยังไม่มีการจัดกองกำลังเฉพาะกิจร่วม ขึ้นควบคุมทางยุทธการกับกองบัญชาการกองทัพไทยจนกว่าจะถึงขั้นป้องกันประเทศ ตามแผนป้องกันประเทศ

สายการบังคับบัญชายามสงคราม

เมื่อสถานการณ์มีท่าทีรุกร้าจากภัยคุกคามภายนอกประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทยจะเปลี่ยนการควบคุมบังคับบัญชาจากสายงานปกติเป็นสายงานในสนามโดยมีคณะผู้บัญชาการทางทหาร ประกอบด้วย ผู้บัญชาการทหารสูงสุด/ผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการทางทหาร ผู้บัญชาการทหารบก/ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก ผู้บัญชาการทหารเรือ/ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ/ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ และเสนาธิการทหาร/เสนาธิการศูนย์บัญชาการทางทหาร

ลับ

ลับ

3

รวม 5 ท่าน มีหน้าที่เสนอแนะ และให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เพื่อประกาศวัน ป. และอำนาจการยุทธ์เมื่อเข้าสู่ขั้นป้องกันประเทศ

ทั้งนี้โครงสร้างของกองทัพไทยแตกต่างจากกองทัพสหรัฐ ทำให้ส่งผลต่อวิธีการวางแผนด้วย ซึ่งการวางแผนของสหรัฐจะดำเนินการโดยผู้บัญชาการกองกำลังภูมิภาค (Combatant Commander) แล้วส่งผลที่ได้ในการวางแผนแต่ละชั้นย่อยให้กับประธานคณะเสนาธิการทหารร่วมแล้วนำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม (รมว.กท.) เพื่อขออนุมัติผลที่ได้จากการวางแผนเป็นห่วงๆ แต่สายการบังคับบัญชาของไทยตามแบบธรรมเนียมปัจจุบัน รมว.กท. มอบหมายให้กองทัพรับผิดชอบดำเนินการวางแผนแล้วสรุปผลให้ทราบ ซึ่งเป็นสายงานแบบล่างขึ้นบน (Bottom up)

กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 ระบุตามมาตราต่างๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1.1 มาตรา 18 กองบัญชาการกองทัพไทย มีหน้าที่อำนาจการ สั่งการ และกำกับดูแลการดำเนินงานของส่วนราชการในกองทัพไทย ในการเตรียมกำลัง การป้องกันราชอาณาจักร และการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมให้เกิดประสิทธิภาพ พร้อมทั้งระบุให้ทุกเหล่าทัพ มีหน้าที่เตรียมกำลังและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังของแต่ละเหล่าทัพอีกด้วย อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าศูนย์บัญชาการทางทหารไม่ได้แยกส่วนเตรียมกำลังและใช้กำลังออกจากกันอย่างชัดเจน

ทั้งนี้เมื่อเทียบกับกระทรวงกลาโหมของสหรัฐอเมริกา (DOD : Department of Defense) ซึ่งปฏิบัติงานในกองบัญชาการแล้ว ได้กำหนดให้เหล่าทัพ (Services) เป็นส่วนเตรียมกำลัง และมีกองบัญชาการกำลังรบ (Combatant Command) เป็นส่วนใช้กำลัง โดยมีประธานคณะเสนาธิการร่วม (Chairman of Joint Chiefs of Staff) เป็นผู้กำกับดูแลและให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เมื่อตีความมุ่งหมายในกฎหมายไทย พิจารณาได้ว่าพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหมมีความมุ่งหมายให้ บก.ทท. มีการประสานการปฏิบัติการร่วมระหว่างเหล่าทัพ เพื่อใช้ทรัพยากรทางทหารให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของผู้บังคับบัญชา

ลับ

ลับ

4

1.2 มาตรา 39 ให้กองทัพไทยจัดตั้งศูนย์บัญชาการทางทหาร/ศบท. (MCC : Military Command Center) ขึ้น ตั้งแต่ยามปกติ เพื่อติดตามสถานการณ์ และเป็นศูนย์ควบคุม อำนวยการ และ สั่งการ ศบท. ในแต่ละระดับสถานการณ์ หรือ กองกำลังเฉพาะกิจร่วม (JTF : Joint Task Forces) ที่จัดตั้งขึ้นตามแผนป้องกันประเทศ³

1.3 มาตรา 47 ให้มีคณะผู้บัญชาการทางทหาร (ศบท.) ประกอบด้วย ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นประธานคณะผู้บัญชาการทหาร (ปธ.ศบท.) ผู้บัญชาการทั้งสามเหล่าทัพ และ เสนาธิการ โดยมี หน้าที่เสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในการเตรียมกำลัง และใช้กำลังในการเคลื่อนย้ายกำลังทหาร ตลอดจนความรับผิดชอบในการอำนวยการยุทธ์ ในภาพรวม รวมถึงการควบคุมบังคับบัญชาของกองกำลังเฉพาะกิจร่วม ที่จัดตั้งขึ้นในชั้น ป้องกันประเทศ ตามแผนป้องกันประเทศ

อย่างไรก็ตามอำนาจของกฎหมายตาม พ.ร.บ. จัดระเบียบราชการฯ ดังกล่าว ยังขาด เอกภาพในการบังคับบัญชาในภาพรวมของศูนย์บัญชาการทางทหาร โดยมีปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ การควบคุมบังคับบัญชาของกองทัพไทยไม่ได้แยกส่วนการใช้กำลังออกจาก ส่วนการเตรียมกำลังอย่างชัดเจน

ปัจจุบัน ฝ่ายยุทธการ ศูนย์บัญชาการทางทหาร ได้กำหนดแผนแนวทาง Road map บูรณาการระบบควบคุมบังคับบัญชาของกองทัพไทย พ.ศ.2557-2565 ด้วยการใช้อำนาจของศูนย์บัญชาการทางทหารที่มีอยู่มาควบคุมและอำนวยการยุทธ์ เมื่อเข้าสู่ภาวะวิกฤติ ได้แก่

1. การปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง NCO: Network Centric Operation ซึ่งศบท. ได้ทำการเชื่อมต่อระบบผ่านไปยัง ศปก.เหล่าทัพ สามารถเห็นการปฏิบัติการทาง อากาศและพื้นดิน ในส่วนของกำลังทางเรือยังพบอุปสรรคในการเชื่อมโยงสัญญาณมายัง ศูนย์บัญชาการทางทหาร เนื่องจากระบบคลื่นวิทยุของกองทัพเรือยังคงใช้ย่านความถี่ต่ำ (UHF) ซึ่งมีความล่าช้าไม่สามารถปรับใช้ได้กับกองทัพอากาศได้ในระยะแรก

2. ระบบแลกเปลี่ยนข่าวสารทางทหาร (MTF : Message Text Format) ในการส่งข้อมูล การปฏิบัติของกองกำลังป้องกันชายแดนของกองทัพบกและกองทัพเรือ มายัง ศูนย์บัญชาการทางทหารตั้งแต่ยามปกติ โดยมีการปฏิบัติในการรวบรวมข่าวสารการ รายงานมายังชุดปฏิบัติงาน ศูนย์บัญชาการทางทหาร เพื่อนำเรียนต่อ ผบ.ทสส./ผบ.ศบท.

ลับ

ลับ

5

และผู้บังคับบัญชา ของ บก.ทท. เพื่อกรณาทราบต่อไป

ทั้งนี้จากการรายงานข่าวสารโดยระบบ MTF ของ ศปก.เหล่าทัพ ยังพบว่า ในห้วงการทดลองการส่งข้อมูลผ่านระบบดังกล่าว พบว่ามีบางกองกำลังไม่ได้ส่งข้อมูลตามวงรอบของระเบียบปฏิบัติงานประจำ เมื่อเกิดสถานการณ์ไม่ปกติ ทำให้ผู้บังคับบัญชา และฝ่ายเสนาธิการร่วม (ฝสธร.) ไม่ได้รับการรายงาน ดังนั้น ฝยก.ศบท. จึงต้องเป็นส่วนประสานไปยังหน่วยผ่านไปยัง ศปก.เหล่าทัพ ให้ดำเนินการส่งตามห้วงเวลา ปัจจุบัน ศบท. ได้รับการรายงานครบจากทุกกองกำลังป้องกันชายแดนแล้ว ซึ่งจะเห็นได้ว่าการประสานงานของ ฝยก.ศบท. จะไม่ประสานโดยตรงต่อกองกำลังป้องกันชายแดนของกองทัพบก และทัพเรือภาค เพื่อเป็นการไม่ให้เกิดการข้ามสายการบังคับบัญชา ทำให้หน่วยรองเกิดความศรัทธา และเหล่าทัพพร้อมให้การสนับสนุนข้อมูลในการปฏิบัติงานต่อศูนย์บัญชาการทางทหาร

3. ระบบภาพสถานการณ์ร่วม (COP : Common Operation Picture) ระบบนี้ใช้ในการติดตามสถานการณ์การปกติ และการวางแผน เมื่อทำการฝึกซ้อม หากสถานการณ์เข้าสู่ภาวะไม่ปกติ ระบบจะแสดงที่ตั้งการวางกำลังฝ่ายเราและฝ่ายตรงข้าม ซึ่งได้จากการโอนข้อมูลผ่านระบบ MTF การแสดงภาพสถานการณ์จะเป็นไปในลักษณะ 3 มิติ ซึ่งทำให้ผู้บังคับบัญชาสามารถตกลงใจและสั่งการปฏิบัติได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา เนื่องจากการวางกำลังและเคลื่อนกำลังเป็นตามความเป็นจริง ซึ่งมีลักษณะแบบ Real time ณ เวลานั้นๆ

อย่างไรก็ดีการฝึกใช้งานระบบ COP ของฝ่ายเสนาธิการร่วม และผู้ปฏิบัติงานในศูนย์บัญชาการทางทหาร ควรได้รับการฝึกทักษะให้มีความชำนาญในการใช้งาน เนื่องจากเป็นระบบที่มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ สามารถติดตามภาพการวางกำลังได้ทันที ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าควรบรรจุการอบรมการใช้เครื่องมือที่มีอยู่ในการปฐมนิเทศ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ใน ศบท. แต่ละปี

4. ระบบควบคุมบังคับบัญชาทางอากาศ (ACCS : Air Command Control System) เป็นระบบที่ควบคุมและบังคับบัญชา โดยกรมควบคุมการปฏิบัติการทางอากาศ (คปอ.) จากการรายงานข้อมูลของศูนย์ยุทธการทางอากาศ (ศยอ.) ซึ่งจะแสดงการจราจรทางอากาศผ่านทางจอภาพของอากาศยานที่บินผ่านน่านฟ้าของราชอาณาจักรไทยตั้งแต่ยามปกติ และเป็นระบบควบคุมบังคับบัญชาการปฏิบัติการทางอากาศเมื่อเข้าสู่ภาวะสงคราม โดยมีชุดปฏิบัติงานประจำของศูนย์บัญชาการทางทหาร เหล่า ทอ. จำนวน 2 นาย

ลับ

ลับ

6

ติดตามสถานการณ์ และวิเคราะห์ภัยคุกคามทางอากาศที่แสดงจากจอภาพ ทั้งนี้หากทำการพิสูจน์ฝ่ายแล้วว่าเป็นภัยคุกคามต่อประเทศ จะทำการแจ้งเตือนไปยังหน่วยบินต่างๆ เพื่อทำการสกัดกั้นและทำลายต่อไป อย่างไรก็ตามก็ตีความจำเป็นในการบรรจุกำลังพลที่ปฏิบัติงานดังกล่าวมีความสำคัญต่อการวิเคราะห์ภัยทางอากาศ ซึ่งอากาศยานในปัจจุบันมีสมรรถนะสูง สามารถโจมตีต่อจุดศูนย์กลางของประเทศได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นกำลังพลที่ปฏิบัติงานควรมีความต่อเนื่อง และมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานในศูนย์บัญชาการทางทหารได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อลดภาระของผู้บังคับบัญชาในการกำกับดูแลการปฏิบัติตั้งแต่มายามปกติ

การจัดพื้นที่ในศูนย์บัญชาการทางทหาร

ส่วนสั่งการและควบคุม (CAS : Crisis Action Section) ศูนย์บัญชาการทางทหาร ใช้ชื่อย่อว่า “ สกค.ศบท.” เป็นสถานที่ปฏิบัติหน้าที่ของคณะผู้บัญชาการทหาร (คบท.) คณะผู้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาระดับสูง เจ้ากรมเสนาธิการร่วม หัวหน้าฝ่ายเสนาธิการร่วม (จก.สธร./หน.ฝสธร.ฯ) และหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการติดตามสถานการณ์ การประสานงาน การวางแผน การกำหนดนโยบาย การกำหนดแนวทางปฏิบัติ การควบคุม การสั่งการ และการอำนวยความสะดวกเพื่อให้การใช้กำลังทหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ในห้วงการปฏิบัติที่ผ่านมา ยังไม่มีการเชิญคณะผู้บัญชาการทางทหาร เข้ามาอำนวยความสะดวกและสั่งการต่อศูนย์ปฏิบัติการเหล่าทัพ เนื่องจากยังไม่มีการยกระดับสถานการณ์เป็นระดับ 4 ซึ่งเทียบได้กับขั้นป้องกันประเทศ ตามแผนป้องกันประเทศ อย่างไรก็ตาม บก.ทท. ได้ดำเนินการฝึกซ้อม(กฝร.) ประจำปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2540-2560 ร่วมกับเหล่าทัพมาโดยตลอด เพื่อเป็นการฝึกการอำนวยความสะดวกของ ศบท. และฝึกทบทวนแผนป้องกันประเทศอีกด้วย

ส่วนเสนาธิการร่วม (JOS: Joint Operation Section) เป็นสถานที่ปฏิบัติงานของกรมเสนาธิการร่วมของฝ่ายเสนาธิการร่วม ศูนย์บัญชาการทางทหาร (ขป.ศบท.) และส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการติดตามสถานการณ์ การวางแผน อำนาจการประสานงาน การกำหนดนโยบาย และการกำกับดูแลควบคุมการปฏิบัติ

ลับ

ลับ

7

ส่วนข่าวกรองร่วม (JIS : Joint Intelligence Section) เป็นสถานที่ปฏิบัติงานของ ศูนย์ข่าวกรองร่วม ฝว.ศบท. และเป็นสถานที่รวบรวมข้อมูลข่าวสารที่มีชั้นความลับตั้งแต่ ลับจนถึงลับมากขึ้นไป มีเจ้ากรมข่าวทหาร/หัวหน้าฝ่ายข่าว ศูนย์บัญชาการทางทหาร เป็นผู้รับผิดชอบ

ส่วนบริหารเครือข่าย (NMS : Network Management Section) ศูนย์บัญชาการทางทหาร ใช้ชื่อย่อว่า “สบข.ศบท.” เป็นสถานที่ติดตั้งระบบบริหารจัดการเครือข่ายเพื่อให้ระบบควบคุมบังคับบัญชา (C⁴) สามารถใช้งานได้ตลอด 24 ชั่วโมง

ทั้งนี้ระบบ C⁴ เป็นระบบปิด เพื่อป้องกันการจารกรรมข้อมูลที่มีชั้นความลับ ลับมาก ฝ่ายสื่อสาร ศูนย์บัญชาการทางทหาร จึงทำการบริหารจัดการด้วยการเข้ารหัส Crypto แยกจากเครื่องที่ใช้สำหรับสืบค้นข้อมูล ภายในห้องปฏิบัติงานของส่วนเสนาธิการร่วม

จากที่กล่าวมาแล้วทำให้ทราบว่า ศบท. มีความพร้อมในเรื่องโครงสร้างในการเผชิญสถานการณ์วิกฤติ และเมื่อเข้าสู่ภาวะสงครามรวมถึงเครื่องมือและพื้นที่ปฏิบัติงานของนายทหาร/นายตำรวจติดต่อกัน จากเหล่าทัพและกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ระบบการวางแผน การวางแผนของศูนย์บัญชาการทางทหาร เริ่มเมื่อ รมว.กท. หรือ ผบ.ทสส./ผบ.ศบท. สั่งการให้ดำเนินการวางแผน กองบัญชาการกองทัพไทยจะออกคำสั่งจัดคณะวางแผนร่วม (JPG :Joint Planning Group) ประกอบด้วย

ส่วนอำนวยการ (กรม สธร.) และชุดวางแผนร่วมจากทุกเหล่าทัพ โดยชุดวางแผนร่วมบูรณาการในการแผนร่วมกัน ทั้งนี้มีสิ่งที่ฝ่ายเสนาธิการร่วมต้องพิจารณาให้รอบคอบสำหรับการวางแผนของกองทัพไทย นั่นคือ กฎการใช้กำลัง และกฎหมายไทยกำหนดให้ รมว.กท. รับผิดชอบในการป้องกันราชอาณาจักรตามยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศ (NDS) ในการเตรียมกำลังในยามปกติ และใช้กำลังเมื่อประเทศเข้าสู่ภาวะสงคราม โดยมอบหมายให้คณะผู้บัญชาการทางทหารมีหน้าที่ให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีฯ และรับผิดชอบในการอำนวยการยุทธ์ในภาพรวมตามแผนป้องกันประเทศ กองทัพไทย

ดังนั้นการจัดทำแผนจึงควรมีคณะผู้บัญชาการทหารเข้ามาอนุมัติตกลงใจด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ กองบัญชาการกองทัพไทยและกองกำลังเฉพาะกิจของเหล่าทัพ มีความเข้าใจในการปฏิบัติ

ลับ

ลับ

8

ภารกิจร่วมกัน

กระบวนการวางแผน (Planning Process)

การวางแผนประเด็นทั้งหมดเป็นการดำเนินการใน Function การทำงานของระบบการวางแผนและปฏิบัติการร่วม (JOPEs : Joint Operation Planning Execution System) การวางแผนของกองทัพไทยมีความสอดคล้องกัน เนื่องจากได้ประยุกต์จากกระบวนการแสวงข้อตกลงใจทางทหารร่วม (J-MDMP) แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ภารกิจ (MA)

ข้อมูลนำเข้า : แนวทางการวางแผนหน่วยเหนือ

ผลลัพธ์ : ภารกิจแลกเปลี่ยนใหม่ และ CCIR ผู้บังคับบัญชาต้องการ

2. พัฒนาหนทางปฏิบัติ

ข้อมูลนำเข้า : ภารกิจแลกเปลี่ยนใหม่การประมาณการขั้นต้น CCIR ที่ผู้บังคับบัญชาต้องการ

ผลลัพธ์ : หนทางปฏิบัติของฝ่ายเรา

3. วิเคราะห์หนทางปฏิบัติและวาดภาพการรบ (War Gaming)

ข้อมูลนำเข้า : ประมาณการของฝ่ายเสนาธิการ หนทางปฏิบัติของฝ่ายเรื่อน

ผลลัพธ์ : ข้อดี – ข้อเสีย ของแต่ละหนทางปฏิบัติ ตารางประสานสอดคล้องจุดตัดสินใจ (Commander Decision Point : CDP) เกณฑ์ที่จะใช้ประเมินค่า แผนปฏิบัติต่อไป (Sequel) แผนเผชิญเหตุ (Branch) หนทางปฏิบัติฝ่ายเราที่ปรับรายละเอียด

4. เปรียบเทียบและตกลงใจเลือกหนทางปฏิบัติ

ข้อมูลนำเข้า : การวาดภาพการรบ ข้อดีข้อเสียของแต่ละหนทางปฏิบัติ เกณฑ์ที่จะใช้ประเมินค่า ประมาณการแต่ละฝ่าย

5. พัฒนาแผน/คำสั่ง เป็นการนำหนทางปฏิบัติที่เลือกไว้มาจัดทำเป็นแผน

จากการศึกษาหลักนิยมในการวางแผนปฏิบัติการร่วม⁶ โดยแปลจากหลักนิยมของกองทัพสหรัฐ ได้แก่ ระบบการวางแผน และปฏิบัติการร่วม (JOPEs) โดยเป็นคู่มือในการจัดทำแผนประเด็น 5 ขั้นตอน และแผนเผชิญสถานการณ์วิกฤติ 6 ขั้นตอน ปัจจุบันสหรัฐได้ผลิตหลักนิยมใหม่ชื่อ (APEX : Adaptive Planning and Execution System) 4 ขั้นตอน ที่มีในแผนปฏิบัติการร่วม สามารถนำมาใช้ร่วมกับกองทัพไทยได้เป็นอย่างดี

ลับ

ลับ

9

อย่างไรก็ตามฝ่ายเสนาธิการร่วมควรทบทวนความเข้าใจขั้นการวางแผนอย่างละเอียด และนำหลักการไปใช้ในการวางแผนปฏิบัติการให้เกิดประโยชน์ พร้อมทั้งถ่ายทอดให้ผู้ปฏิบัติงานใน ศบท. มีความรู้และความเข้าใจร่วมกัน

แผนพัฒนาศูนย์บัญชาการทางทหารในอีก 5 ปี ข้างหน้า (พ.ศ.2560-2565) การอำนวยการยุทธ์ผ่านระบบ C⁴I และระบบ COP รวมถึงการใช้ระบบเครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCO : Network Centric Operation) สามารถอำนวยการปฏิบัติการทางทหารของกองกำลังป้องกันชายแดนกองทัพบก กองกำลังเฉพาะกิจร่วม และกองเรือฟริเกต (กฟก.) ของกองเรือยุทธการ

ทั้งนี้ตาม Road map ของกองบัญชาการกองทัพไทยในการควบคุมบังคับบัญชากำลังทางอากาศของกองทัพอากาศในปี พ.ศ.2558 ได้ติดตั้งระบบเชื่อมโยงข้อมูลทางยุทธวิธี (TDL:Tactical Data link) ร่วมกับกองทัพเรือบน ร.ล.จักรีนฤเบศร และ เรือฟริเกต (ฟก.) ประกอบด้วย เรือหลวงนเรศวร เรือหลวงตากสิน เรือหลวงปราบปรบึกษ์ ของกองเรือยุทธการ โดยอากาศยานแบบขับไล่ Jas39 Gripen และเครื่องบินควบคุมและแจ้งเตือนแบบ Saab 340 AEW เชื่อมต่อสัญญาณในฝูงบินด้วยระบบ Link T ซึ่งพัฒนาร่วมกันระหว่าง ทอ. และบริษัท อีริคสัน ประเทศสวีเดน ทำการส่งข้อมูลจากสถานีเรดาร์ภาคพื้นดิน Ground Station ไปยังอากาศยาน ทำให้ฝูงบินได้รับทราบข้อมูลภายในภารกิจตามคำสั่งยุทธการ (ATO : Air Task Order) และทำการโอนข้อมูลเป้าหมายไปยัง ร.ล. จักรีนฤเบศร ซึ่งเป็นเรือบัญชาการ (เรือธง) จากนั้นทำการส่งไปยังกองเรือที่ได้รับการติดตั้งระบบอุปกรณ์แสดงผลแบบหลายหน้าที่ MFC (Multi Functions Console) 4 ชุดที่ศูนย์บัญชาการทางทหาร และศปก.เหล่าทัพ เหล่าทัพละ 1 เครื่อง

ทั้งนี้ระบบ MFC จะเป็นเครื่องควบคุมที่ติดตั้งประจำที่ และกองทัพไทย มีแผนในการปรับปรุงระบบดังกล่าว เป็นแบบเคลื่อนที่ (MMFC : Mobile Multi Function Console) ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการรายงานการปฏิบัติของหน่วย กกล.ทบ. ระดับยุทธวิธี และเพิ่มขีดความสามารถการมองเห็นภัยคุกคามให้กับกองเรือ ซึ่งกำลังทางเรือเคลื่อนที่ได้เข้าและขีดความสามารถในการป้องกันภัยทางอากาศต่ำ

ปัจจุบัน บก.ทท. ได้ลงนามในข้อตกลงร่วม (MOU) ระหว่าง ศปก.ทร. และ ศปก.ทอ. เพื่อให้มีโครงการเชื่อมต่อสัญญาณมายัง ศบท.ในการติดตามสถานการณ์และอำนวยการปฏิบัติการจาก คณะผู้บัญชาการทางทหารร่วมกันด้วยการสร้างฐานข้อมูลร่วมเพื่อการ

ลับ

ลับ

10

ตกลงใจ โดยสามารถติดต่อได้แล้วกว่าร้อยละ 80 ของโครงการ ทั้งนี้ คบท. สามารถกำหนดให้ ศปก.เหล่าทัพ บริหารจัดการภายในหน่วยงานซึ่งเหล่าทัพต้องการเปิดเผยเท่าที่กองทัพไทยต้องใช้งาน ซึ่งจะส่งข้อมูลเท่าที่จำเป็นเพื่อเสรีในการวางแผนและปฏิบัติ

จากข้อมูลข้างต้น สามารถกำหนดอำนาจและความรับผิดชอบในการอำนวยความสะดวกของ คบท. ตามการปฏิบัติของแต่ละชั้นที่กำหนดไว้ตามแผนป้องกันประเทศ⁴ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ชั้นการปฏิบัติ ได้แก่ ชั้นปกติ/ป้องกันชายแดน

ชั้นปกติ/ป้องกันชายแดน การจัดกำลังในชั้นนี้เป็นการปฏิบัติของกองกำลังป้องกันชายแดน และกองเรือปฏิบัติการ เป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก เมื่อเกิดการปะทะ หากจำเป็นต้องใช้กำลังยับยั้งหรือ ผลักดัน ผู้บัญชาการกองกำลังป้องกันชายแดน ผู้บัญชาการทัพเรือภาค (ผบ.ทรภ.) และ ผู้บัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด (ผบ.กปช.จต.) คบท. จะดำเนินการจัดตั้งคณะทำงานปฏิบัติการข่าวสารร่วม (IO working group) เพื่อติดตามสถานการณ์การปฏิบัติการทางทหาร

ทั้งนี้ในชั้นปกติเป็นการติดตามสถานการณ์ของ คบท. ยังไม่มีการจัดตั้งคณะผู้บัญชาการทางทหารแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด/ผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการทางทหารจะได้รับการรายงานข้อมูลข่าวสารการยุทธ์จากชุดปฏิบัติงานประจำศูนย์บัญชาการทางทหาร (ชป.ศบท) ตลอดทุกห้วงเวลา เนื่องจาก คบท. มีฐานข้อมูลร่วมของ ศปก.เหล่าทัพ ในการรายงานสถานการณ์ (Situation Awareness)

ชั้นตอบโต้ เมื่อกำลังป้องกันชายแดน และกองเรือปฏิบัติการ ไม่สามารถผลักดันภัยคุกคามจากชั้นปกติได้ คบท. จะยกระดับสถานการณ์เป็นระดับ 3 ซึ่งสอดคล้องกับชั้นตอบโต้ของแผนป้องกันประเทศ โดยการสั่งการของ ผบ.ทสส./ผบ.ศบท. พร้อมนำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีในการตอบโต้ต่อไป

เมื่อพิจารณาการปฏิบัติในชั้นตอบโต้ กองกำลังเฉพาะกิจร่วมปฏิบัติการรุกออกนอกประเทศในที่หมายจำกัด โดยผ่านความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผบ.ทสส./ผบ.ศบท. จะเป็นผู้อำนวยความสะดวก ณ ศูนย์บัญชาการทางทหารและสั่งการผ่านศูนย์ปฏิบัติการ เหล่าทัพ โดยในชั้นนี้ได้มีการจัดคณะวางแผนร่วม (Joint Planning Group) โดยจัดจากผู้แทนจากกรมเสนาธิการร่วม (กรม สสร.) ฝ่ายกิจการพิเศษ โดยมีผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน กรมยุทธการทหาร กำกับดูแล

ลับ

ลับ

12

C⁴ ร่วมกับฝ่ายสื่อสาร ศูนย์บัญชาการทางทหาร โดยการออกแบบและติดตั้ง Backbone เครือข่ายในการอำนวยความสะดวกร่วมกับ ศปก.เหล่าทัพ ซึ่งสามารถลิงค์ระบบเครือข่ายจาก ศปก.เหล่าทัพ มายัง ศบท. โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตามเมื่อได้ทำการเชื่อมต่อเครือข่ายจากกองบัญชาการกองทัพไทย เพื่อให้เกิดกระบวนการคิดร่วม วางแผนร่วม และปฏิบัติการร่วม เป็นภารกิจของ ศปก.เหล่าทัพ ในการออกแบบสถาปัตยกรรมการเชื่อมโยงเครือข่ายระบบอำนวยความสะดวกเข้ากับระบบ ภาพสถานการณ์ร่วม ระบบการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางทหารและระบบควบคุมบังคับบัญชาทางอากาศ (ACCS: Air Command and Control System)

แนวความคิดในการอำนวยความสะดวกร่วม

เมื่อสถานการณ์ความขัดแย้งจำเป็นต้องใช้กำลังทหารปฏิบัติการตั้งแต่สองเหล่าทัพขึ้นไป เพื่อสนธิขีดความสามารถ และคุณลักษณะของแต่ละเหล่าทัพให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางทหาร คณะผู้บัญชาการทหารจะสั่งการให้มีการจัดตั้งกองกำลังเฉพาะกิจร่วม ประกอบด้วย กองกำลังทางบก กองกำลังทางเรือ กองกำลังทางอากาศ กองกำลังรบพิเศษ มีการบัญชาการ และการควบคุมโดยคณะผู้บัญชาการทางทหาร ศูนย์บัญชาการทางทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย ซึ่งจัดตั้งให้มีฝ่ายเสนาธิการร่วม เพื่อช่วยเหลือผู้บังคับบัญชา ในการวางแผน การประมาณสถานการณ์ และจัดทำคำสั่ง รวมทั้งการกำกับดูแลการ ปฏิบัติตามวงรอบการบังคับบัญชา (Cycle of Command)

สำหรับพื้นที่การรบซึ่งมีอากาศยานของเหล่าทัพปฏิบัติการด้วย ต้องกำหนดขอบเขตของ การควบคุมสั่งการ การติดต่อสื่อสารให้รัดกุม ชัดเจน เพื่อป้องกันความสับสนและเข้าใจผิด ในการพิสูจน์ฝ่าย

ปัจจุบัน ศูนย์บัญชาการทางทหารได้ติดตั้งระบบอำนวยความสะดวกโดยมีระบบควบคุมบังคับบัญชาทางอากาศ (ACCS) ซึ่งมีการบริหารการบินจาก ศปก.เหล่าทัพ (โดยกรมควบคุมปฏิบัติการทางอากาศ) ซึ่งลดความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น

การควบคุมบังคับบัญชาของศูนย์บัญชาการทางทหาร คณะรัฐมนตรีมอบอำนาจให้ รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม ในการสั่งการใช้กำลังเข้าปฏิบัติการ โดยคำแนะนำและ คำปรึกษาจากคณะผู้บัญชาการทางทหาร (ศบท.) ทั้งนี้ ผบ.ทสส. เป็นประธาน ศบท. และ เป็นผู้เสนอแนะ

ลับ

ลับ

13

ทั้งนี้ ยามปกติผู้ปฏิบัติงานใน ศบท. จะปฏิบัติหน้าที่ในการติดตามสถานการณ์ อำนาจการ และสั่งการ ตั้งแต่ยามปกติ ซึ่งคณะกรรมการบริหารและพัฒนาระบบแผนที่สถานการณ์ ร่วมกองทัพไทยได้ออกแบบข่ายอำนาจการยุทธ์ ด้วยการบูรณาการเครือข่ายการประสาน ของเหล่าทัพที่มีอยู่ดังนี้

ทบ./ศปก.ทบ. ได้บูรณาการระบบภาพแผนที่สถานการณ์ร่วม (COP) และได้ใช้ระบบ แลกเปลี่ยนข่าวสารทางทหารในการรายงานการปฏิบัติของ กกล.ป้องกันชายแดน มายัง ศบท. อย่างไรก็ตามในห่วงโซ่ที่ผ่านมาเป็นการรายงานแบบเส้นทางเดียว (One way communication) ยังไม่เป็นการบังคับบัญชาจากศูนย์บัญชาการทางทหาร โดย ศบท. แต่อย่างใด

ดังนั้น เพื่อให้การอำนาจการยุทธ์เกิดเป็นรูปธรรม ศบท. จึงให้การสนับสนุนกองทัพภาคที่ 2 โดยเชื่อมต่อข้อมูลระบบจำลองยุทธ์ (พัฒนาโดย ทภ.2) ให้แสดงบนแผนที่ดิจิทัล (Digital Map) พร้อมฟังก์ชันการทำ overlay บนแผนที่ผ่านระบบ COP แบบกึ่งอัตโนมัติ ล่าสุด บก.ทท. ได้มอบโปรแกรมและองค์ความรู้ให้ ทภ.2 ไปใช้พัฒนาในหน่วยต่อไป เพื่อให้ สามารถต่อยอดให้เข้าระบบ C⁴I ของ บก.ทท. ในอนาคต

นอกจากนี้ บก.ทท.สามารถขยายผลเชิงรุกจากการสาธิตของ ทภ.2 ได้ดังนี้

1. ทดสอบความเชื่อมโยงระบบจาก C4I กองทัพไทย ระหว่าง บก.ทท.-บก.ทบ.-ทภ.2 ทั้งข้อมูลกำลังทางอากาศ และกำลังทางบก
2. ทดสอบระบบ MTF ที่ ยก.ทหาร จ้างบริษัทดำเนินการในปีงบประมาณ 57 (หาก ยินยอม)
3. ทดสอบงานวิจัย Compact/Mobile COP ที่ดำเนินการไปแล้วกว่าร้อยละ 80 ในการ เชื่อมโยงข้อมูลต่อจาก ทภ.2 ลงไปหน่วยรองระดับปฏิบัติการ ได้แก่ กกล.สุรนารี และ กกล.สุรศักดิ์มนตรี

บทสรุป

การวิจัยในครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยได้รับทราบข้อมูลที่สำคัญในการปฏิบัติงานภายใน ศูนย์บัญชาการทางทหาร ในเรื่องของระบบการวางแผนที่กองทัพไทยได้นำหลักนิยม การปฏิบัติการร่วมของสหรัฐอเมริกาประยุกต์ใช้ ซึ่งได้แก่ หลักนิยมการวางแผนปฏิบัติการร่วม

ลับ

ลับ

14

และหลักนियมการปฏิบัติการร่วม ซึ่งกองทัพไทยและเหล่าทัพได้นำกระบวนการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนการฝึกร่วมประจำปีของกองทัพไทย พร้อมทั้งนำไปใช้ในการประสานงานและวางแผนการฝึกร่วม/ผสม คอบร้าโกลด์ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้เหล่าทัพ มีความสนใจในการนำระบบการใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลางร่วมกันระหว่างกันได้แก่

ทร./ศปก.ทร. ปัจจุบันสนับสนุนการเชื่อมโยงระบบการ ปกอ.ร่วมอัตโนมัติ ทร.- ทอ. ตามคำร้องขอของ ศปก.ทร. และ ศปก.ทอ. โดยใช้ระบบ COP เป็นมัลติมิเดียในการเชื่อมโยง ข้อมูลทางยุทธวิธี ระหว่าง บ.ค.1 แบบ Saab 340AEW และ บ.Gripen ของ ทอ.กับระบบ อำนวยการรบ รล.จักรีนฤเบศร เข้าสู่ C⁴I ทร.และ C⁴I ทท. เป็นผลสำเร็จ และในอนาคต สามารถพัฒนาระบบ COP ให้สามารถสนับสนุน ทร.ได้อีกหลายประการ เช่น การเชื่อมโยงระบบ ปกอ.ร่วมกับทุกเหล่าทัพ การแจ้งเตือนภัยทางอากาศเน้นให้กับ ร.ล.ทร.พร้อมทั้งการเชื่อมโยงข้อมูลทางอากาศ/ทางพื้นน้ำระหว่าง เรือหลวงแต่ละลำ กับ ทรภ. และศปก.ทร. การสร้างโครงข่ายระบบติดตามตำแหน่งเรือ

ทอ./ศปก.ทอ. การควบคุมบังคับบัญชาในการปฏิบัติการทางอากาศของ ศปก.ทอ. มีการ ควบคุมและสั่งการผ่านระบบ C⁴I และระบบ ACCS โดยกรมควบคุมปฏิบัติการทางอากาศ (คปอ.) ของระบบเรดาร์แจ้งเตือนประจำพื้นที่ของศูนย์ยุทธการทางอากาศ โดยสามารถส่ง ข้อมูลภัยคามมายัง ศบท. ทำให้ผู้บังคับบัญชา และฝ่ายเสนาธิการร่วม สามารถวางแผน และสั่งการได้อย่างทันท่วงที จากผลการฝึกร่วมกองทัพไทย (กฝร.) ผู้เข้ารับการฝึกซึ่งจัด จากผู้แทนเหล่าทัพมีความเข้าใจในกระบวนการวางแผน และเข้าใจลำดับขั้นของแผน ป้องกันประเทศเป็นอย่างดี

โครงสร้างการจัดของศูนย์บัญชาการทางทหารแม้ว่ามีความเหมาะสม เนื่องจากมีฝ่าย ยุทธการ ศูนย์บัญชาการทางทหาร ในการอำนวยการการปฏิบัติงานในภาพรวมทั้งในยาม ปกติ และเมื่อเข้าสู่ภาวะไม่ปกติ โดยมี จก.ยก.ทหาร/หน.ฝยก.ศบท. เป็นผู้บังคับบัญชา และเป็นผู้เสนอแนะต่อ ผบ.ทสส./ผบ.ศบท. ผู้วิสัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะได้นำข้อมูล จากผลงานวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานและปรับปรุงกองทัพไทยต่อไปให้ดียิ่งขึ้น และหากมีสิ่งใดผิดพลาดในเอกสารฉบับนี้ ผู้วิจัยยินดีน้อมรับและพร้อมปรับปรุงแก้ไขให้ ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ลับ

ลับ

15

จากการศึกษาจากข้อมูลของการอำนวยความสะดวกดังกล่าว การฝึกภาคสนาม (FTX : Field Training Exercise) ในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ที่ภูเก้าผุย จังหวัดนครราชสีมา งบประมาณของเหล่าทัพ ไม่ได้ได้รับการสนับสนุนจากกองทัพไทย. ในบางเรื่อง อาทิ การเคลื่อนย้ายทางอากาศ ของศูนย์การบินทหารบก (สป.3 อากาศไม่สนับสนุน) ดังนั้น เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาจากเหล่าทัพ กองบัญชาการกองทัพไทยควรจัดสรรงบประมาณประจำปีให้กับเหล่าทัพตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการฝึกร่วมกัน ทั้งนี้โครงสร้างการจัดของศูนย์บัญชาการทางทหารมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับภารกิจ ในการอำนวยความสะดวกของศูนย์บัญชาการทางทหาร อย่างไรก็ตามการบรรจุผู้ปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติงานประจำ และ สป.ศบท. ภายใน สปท. ไม่ควรนำอัตราของผู้ที่ทำหน้าที่ในส่วนปกติมาปฏิบัติงาน เกิดความขาดแคลนกำลังพลในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะตำแหน่งหลัก ได้แก่ ผู้อำนวยการกอง รองผู้อำนวยการกอง และผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง เห็นควรจัดบรรจุตำแหน่งดังกล่าวใน สปท.

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยได้รับทราบข้อมูลที่สำคัญในการปฏิบัติงานภายในศูนย์บัญชาการทางทหาร ในเรื่องของระบบการวางแผนที่กองทัพไทยได้นำหลักนิยมการปฏิบัติการร่วมมาประยุกต์ใช้ รวมถึงปัญหาในการบรรจุกำลังพลข้ามสายงาน เห็นควรพิจารณาลดอัตราเพื่อความเหมาะสม และไม่กระทบต่อส่วนปฏิบัติงานปกติ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะได้นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน และขอต้องขออภัยหากมีอะไรผิดพลาดในเอกสารเล่มนี้ ผู้วิจัยยินดีน้อมรับ และพร้อมปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

ลับ

เอกสารอ้างอิง

- ¹ พลเอก มงคล อัมพรพิสิฏฐ์ , นโยบายการปฏิบัติด้านยุทธการ กองทัพอไทย พ.ศ.2540
- ² พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2551
- ³ แผนกษัตริย์ศึก , แผนป้องกันประเทศกองทัพอไทย
- ⁴ ร่างระเบียบปฏิบัติประจำศูนย์บัญชาการทางทหาร พ.ศ.2551 , กรมยุทธการทหารกองบัญชาการกองทัพอไทย
- ⁵ เรื่องเดียวกัน หน้า 76
- ⁶ Joint Publication 5-0 , Joint Operation Planning , 11 August 2011
- ⁷ Joint Publication 3-0 , Joint Operation , 11 August 2011
- ⁸ หลักนิยมกองทัพบก (รส.100-9)
- ⁹ หลักนิยมกองทัพเรือ
- ¹⁰ เทคนิคการควบคุมห้วงอากาศในพื้นที่การรบ , ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก , 2558

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ พันเอก ธนบดี กรดจำรูญ

วัน เดือน ปี เกิด 20 สิงหาคม 2517

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2524 วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต คอมพิวเตอร์

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

พ.ศ. 2543 Master of Science, The Imperial College of
Science, Technology and Medicine

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2543 – 2545 ผู้บังคับกองร้อยทหารปืนใหญ่ กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 1
รักษาพระองค์

พ.ศ. 2546 - 2548 หัวหน้าฝ่ายข่าว จังหวัดทหารบกอุดรดิตถ์
กรมข่าวทหารบก

พ.ศ. 2548 - 2550 ประจำแผนก กรมยุทธการทหารบก

พ.ศ. 2551 - 2552 หัวหน้าฝ่ายกำลังพล ศูนย์การทหารปืนใหญ่

พ.ศ. 2552 - 2554 ฝ่ายเสนาธิการ ประจำสำนักงานเสนาธิการทหาร

พ.ศ. 2554 - 2557 ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองแผนร่วม สำนักนโยบายและแผน
กรมยุทธการทหาร

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2557 – 2560 ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กองการจัด สำนักนโยบายและแผน
กรมยุทธการทหาร